

המרכז הישראלי לאמנות דיגיטלית
המכון לנוכחות ציבורית

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה לפוליטיקה וממשל

אמנות ופעולה במרחב הציבורי

חדר 666 בניין 72

יום ג', 16:15-17:45

מסטר ב' תשע"ח, 2017-18

מיכל רותם michalrotem2@gmail.com

ד"ר מיכל גבעוני mgivoni@post.bgu.ac.il אודי אדלמן udi@digitalartlab.org.il

"כל האמנים דומים. הם חולמים לעשות דבר-מה חברתי יותר, שיתופי יותר ואמיתי יותר מאשר אמנות" (דן גרהם)

"פוליטיקה סובבת סביב מה שניתן לראותו, להרגישו ולחוש אותו" (מג מק'לאגן וייטס מק'קי)

הממשק בין אמנות לפוליטיקה מצטייר בשנים האחרונות כבסיס מבטיח לחידוש וריענון של היצירה האמנותית ושל הפעולה הפוליטית. העניין הגובר באמנות ציבורית, קהילתית ואקטיביסטית בשדה האמנות מצטלב בעיסוק חסר תקדים בתשתיות היצירתיות ובביטויים האסתטיים של מחאות אזרחיות. מצד אחד, יותר ויותר עבודות אמנות מוגדרות כמעשה – תהליכי, נקודתי, שיתופי או מתריס – של דאגה לעולם. מצד שני, במחשבה הפוליטית ובעשייה הפוליטית מוקנית תשומת לב גדלה והולכת לצורות הופעתם של מאבקים ותנועות במרחב הציבורי, לנוכחות החומרית של החפצים, הראיות והדימויים שמשמשים אותם, למאפיינים העיצוביים של המרחב הפיזי ושל טכנולוגיות נפוצות ולהשפעות התחושתיות של נוכחות הגוף בציבור.

המגמות המצטלבות אם לא החופפות הללו – התשוקה של האמנות להותיר חותם פוליטי והדחף של העשייה הפוליטית להדגיש ולדייק את האופנים שבהם היא נראית, נחוות ומורגשת – עומדות בלב הקורס, המכנס חוקרים/ות בתחילת דרכם/ן מתחום הלימודים הפוליטיים, אמנים/ות ופעילים/ות. מטרת הקורס היא לפתח כלים משותפים למחשבה על הממדים האסתטיים והחזותיים של הפעולה הפוליטית במרחב הפומבי ועל הממדים הפוליטיים, החברתיים והאזרחיים של הפעולה האמנותית. מפגשי הקורס יוקדשו לדיון בכמה מושגים הנוגעים לשני השדות הללו – מושגים הזולגים מהאחד לאחר ומשפיעים על העשייה העכשווית בשניהם – כמו ארכיון, ייצוג, תיעוד, קהילה, תנועה, גוף, אפקט, המון, וכמובן, מושג הציבור עצמו. לצד זאת, נבחן מקרוב דוגמאות קיימות של מחאה, ערעור, הפרעה, שיתוף ותיעוד בתחום האמנות הפוליטית והפוליטיקה היצירתית ונדון באפשרויות שהן פותחות ובשאלות שהן מעוררות. על בסיס התשתית המושגית והתיאורטית שנניח והמקרים שינותחו נבקש לבחון ולדמיין את התנאים לקיומן של אמנות ופעולה במרחב הציבורי בישראל ובפריפריה הדרומית כיום.

מטלות הקורס

- 1) השתתפות פעילה בכל המפגשים וקריאת כל החומרים המחייבים לקראתם.
 - 2) הגשת עבודת חקר משותפת בהיקף של כ-10 עמודים הכוללת הצעה לפרויקט עתידי באזור הדרום (העבודה תיכתב בצוותים).
 - 3) מענה בכתב על שאלון המשוב שיועבר בתום הקורס.
- * הקורס מקנה 4 נקודות זכות לסטודנטים/ות הרשומים/ות. עמידה במטלות הקורס תזכה בציון עובר. קבלת ציון עובר בקורס מותנית במילוי כל מטלות הקורס.

תוכנית המפגשים

(קריאת רשות מסומנת בכוכבית; חומרי הקריאה הסרוקים ישלחו למשתתפים/ות לפני תחילת הקורס)

תאריך	נושא המפגש	מרצים/ות	חומרי קריאה וצפייה
6.3	מבוא והיכרות	ד"ר מיכל גבעוני; אודי אדלמן; מיכל רותם	Nato Thompson, "Socially Engaged Art Outside the Bounds of an Artistic Discipline", video lecture: https://www.youtube.com/watch?v=u6YF3gyDEoQ or: Nato Thompson, "Living as Form," in Thompson (ed.), <i>Living as Form: Socially Engaged Art from 1991-2011</i> (Creative Time New York and MIT Press, 2012): 16-33.
13.3	ציבור וציבוריות: יסודות תיאורטיים	ד"ר מיכל גבעוני	- Jürgen Habermas, "The Public Sphere", In: S.E. Bronner (ed.), <i>Twentieth Century Political Theory</i> (Routledge, 1997): 21-26. - Bruno Latour, "From Realpolitik to Dingpolitik, or How to Make Things Public," in Bruno Latour and Peter Weibel (eds.), <i>Making Things Public</i> (2005): 4-31. - Disobedient Objects, exhibition video: https://vimeo.com/226326400
20.3	פעולה ונראות: בין הפוליטי לאסתטי	ד"ר מיכל גבעוני	- ז'אק רנסייר, "הפרדוקסים של האמנות הפוליטית", בצלאל 2015 * Carrie Lambert-Beatty, "Women, Waves, Web," in Meg McLagan & Yates McKee (eds.), <i>Sensible Politics: The Visual Culture of Nongovernmental Activism</i> (Zone Books, 2012): 277-295. * Yates McKee, <i>Strike Art: Contemporary Art and the Post-Occupy Condition</i> (Verso Books, 2016): Ch. 2

27.3	אמן-אזרח	מיקי קרצמן	- אריאלה אזולאי, <i>האמנה האזרחית של הצילום</i> (רסלינג: 2006): 95-135. * רותי גינזבורג, "צילום אזרחים", <i>מפתח</i> , 2018.
10.4	ארכיונים אזרחיים: מהעבר הגנוז למונומנט החי	תומר גרדי	- תומר גרדי, <i>אבן, נייר</i> (הקיבוץ המאוחד: 2011): פרק 1. - אריאלה אזולאי, "ארכיון", <i>מפתח</i> 7, 2014.
17.4	פאנל אקטיביסטים/ות	- עו"ד ברק כהן - אביגיל ביטון, מאבק הדיור הציבורי - אמיר אבו קוידר, פעיל פוליטי וחברתי ויועץ לחה"כ ג'ומעה אזברגה	
24.4	נפילתו ועלייתו של המרחב המשותף	ד"ר מיכל בראייר	- דייוויד הארווי, "הזכות לעיר", <i>מטעם</i> 21, מרס 2010: 107-123. * Mark Purcell, "Resisting Neoliberalization: Communicative Planning or Counter-Hegemonic Movements?" <i>Planning Theory</i> , 2009: 140-165.
1.5	דיון בפרויקטים (פגישות נפרדות עם צוותי עבודה)	ד"ר מיכל גבעוני, אודי אדלמן, מיכל רותם	
4.5 (יום ו')	ביקור במרכז הישראלי לאמנות דיגיטלית	אודי אדלמן, אייל דנון	- Claire Bishop, <i>Artificial Hells: Participatory Art and the Politics of Spectatorship</i> (Verso, 2012): 11-40. - Thomas Hirshorn, <i>The Gramshi Monument</i> , video: https://art21.org/watch/art-in-the-twenty-first-century/s7/thomas-hirschhorn-in-investigation-segment/ - מירב אהרון גוטמן, "אין מקום לפוליטיקה בשכונה": אמנות ציבורית במרחב קו תפר בירושלים – בין הפוליטי לחברתי", <i>תיאוריה וביקורת</i> 46, 2016: 91-116. * François Hers, "New Patrons: Hands on Art" + "The New Patrons Protocol," in François Hers and Xavier Douroux, <i>Art Without Capitalism</i> (les presses du reel, 2013): 37-59.
8.5	בין ההאקר לטרול: התערבויות פרפורמטיביות במרחבים וירטואליים	ד"ר ליאור זלמנסון	- Gabriella Coleman, "Phreaks, Hackers, and Trolls: The Politics of Transgression and Spectacle," In <i>The Social Media Reader</i> , edited by Michael Mandiberg, 99-119 (New York University Press, 2012). * Hannah Ellis-Petersen, "Where have all the art punks gone?," <i>The Guardian</i> 16 March 2016: https://www.theguardian.com/artanddesign/2016/mar/16/generation-y-young-british-artists-punk

<p>* Haniya Rae, "Artists Stage Political Interventions in Video Games," <i>Hyperallergic</i>, 17 April 2015: https://hyperallergic.com/200098/artists-stage-political-interventions-in-video-games/</p> <p>* Cadence Kinsey, "The Instagram artist who fooled thousands," <i>BBC Culture</i>, 7 March 2016: http://www.bbc.com/culture/story/20160307-the-instagram-artist-who-fooled-thousands</p>			
<p>- Interview with Natalie Jeremijenko, Center for the Study of the Drone: http://dronecenter.bard.edu/interview-natalie-jeremijenko/</p> <p>- Laura Kurgan, <i>Close Up at a Distance: Mapping, Technology, and Politics</i> (Zone Books, 2013): 9-36.</p>	ד"ר חגית קיסר	מבעד לשמיים מופרטים: טכנולוגיות השתתפותיות ומחקר פעולה במרחבי קונפליקט	15.5
<p>Oliver Marchart, "Staging the Political (Counter-)Publics and the Theatricality of Acting," 2004.</p> <p><i>Oliver Marchart</i>, "Public Movement: The art of pre-enactment," 2015.</p>	דנה יהלומי	תנועה ציבורית	22.5
<p>- איליין סקארי, הגוף הכואב: יצירתו והחרבתו של העולם.</p> <p>- Banu Bargu, <i>Starve and Immolate: The Politics of Human Weapons</i> (Columbia University Press, 2014): 1-35.</p> <p>- Marwan M. Kraidy, <i>The Naked Blogger of Cairo</i> (Harvard University Press, 2016): Chapter 2</p>	ד"ר יואב קני	הגוף כנשק	29.5
	ד"ר מיכל גבעוני, אודי אדלמן, מיכל רותם	דיון בפרויקטים (מפגש קבוצתי)	5.6
<p>- Jodi Dean, <i>Crowds and Party</i> (Verso, 2016): 75-101</p> <p>- Lauren Berlant, "Opulism," <i>South Atlantic Quarterly</i> 110.1 (2011): 235-242.</p> <p>* Lauren Berlant, <i>Cruel Optimism</i> (Duke University Press, 2011): Chapter 7.</p>	ד"ר מיכל גבעוני	ציבורים אפקטיביים והפוליטיקה של ההמון	12.6
	ד"ר מיכל גבעוני, אודי אדלמן, מיכל רותם	הצגת פרויקטים + מילוי משוב על הקורס	24.7